

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předpokládané změny v zákoně o civilní službě

Celá právní úprava problematiky civilní služby pramení z článku 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, který zakotvuje, že nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo náboženským vyznáním. V souladu s tímto ustanovením pak podrobnou úpravu provádí zákon o civilní službě.

Celá právní úprava problematiky civilní služby pramení z článku 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, který zakotvuje, že nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo náboženským vyznáním. V souladu s tímto ustanovením pak podrobnou úpravu provádí zákon o civilní službě. Civilní služba je tedy jakousi alternativou vojenské základní (náhradní) služby pro ty, kteří ač podléhají odvodní povinnosti, tak nemohou k výkonu vojenské služby nastoupit, protože jim v tom brání jejich svědomí nebo náboženské vyznání.

Praxe potvrdila, že současný zákon o civilní službě je příliš benevolentní a jeho ustanovení nejsou dostatečnou zárukou proti zneužití ze strany těch, kteří se chtějí vojenské službě vyhnout, přestože jim v tom nebrání ani svědomí ani náboženské vyznání. Vzhledem k této skutečnosti se již začalo pracovat na přípravě novely zákona o civilní službě, která by měla nevyhovující postupy odstranit. Na konci srpna tak vlády schválila věcný záměr zákona o civilní službě.

Mezi nejvýznamnější změny patří skutečnost, že bude pravděpodobně zavedeno řízení, ve kterém budou zvláštní komise přezkoumávat a zjišťovat, zda-li občanovi opravdu ve výkonu vojenské služby brání důvody svědomí či náboženského vyznání, které jsou opodstatněné. Podle platné právní úpravy žádné takové řízení neexistuje a prohlášení občana o tom, že mu v nástupu k výkonu vojenské služby brání jeho svědomí, nikdo neposuzuje. Následkem toho byla civilní služba v podstatě povolena všem žadatelům a počet tzv. civilkářů výrazně vzrostl. Také se z hlediska srovnání civilní a vojenské služby dá hovořit o určité diskriminaci občanů, kteří konají povinnou vojenskou službu, vzhledem k vyšší náročnosti a závažnosti povinné vojenské služby.

V současnosti je civilní služba vykonávána formou pomocných činností v organizacích státu, obcí a u nevýdělečných nestátních právnických osob, zejména ve zdravotnictví, v sociálních službách, při ochraně životního prostředí, při likvidaci následků živelních pohrom a v jiných obecně prospěšných činnostech. Podle věcného návrhu zákona o civilní službě se má rozšířit okruh organizací, kde lze na civilní službu nastoupit a také okruh činností, které bude možné jako náhradu za povinnou vojenskou službu vykonávat.

Změny by měla novela přinést i v oblasti kontroly a sankci. Předpokládá se, že práce občanů vykonávajících civilní službu bude přísně kontrolována zejména z hlediska kvality. V případě že civilkář nebude řádně plnit povinnosti, které pro něj z výkonu civilní služby vyplývají, bude jej možno postihnout například prodloužením doby trvání civilní služby nebo i trestním stíháním. Potrestat bude možné i organizace, které zneužívají práce občanů na civilní službě tím, že je zaměstnávají jako odborníky i přes to, že občané na civilní službě mohou vykonávat pouze práce pomocné. Organizaci tak bude moci být uložena vysoká pokuta.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)